Premi de Recerca
Vila de Palamós
2012-2013

Raquel Hidalgo Freixa

BENVINGUTS A PALAMÓS I GUIA TURÍSTICA

7

AJUNTAMENT DE PALAMÓS
Àrea de Cultura i Patrimoni

S A M P
Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

BENVINGUTS A PALAMÓS I GUIA TURÍSTICA

1 Introducció 2

2 Palamós 2

2.1 Situació i presentació 3

2.2 Situació geogràfica de la Costa Brava i en concret de Palamós 3

2.3 Com arribar-hi? 3

2.4 El principi històric de la vila de Palamós 3

2.5 L'entorn de Palamós 4

2.6 L'evolució de la població i de l'entorn 4

2.7 Port de Palamós 5

2.8 Platges de Palamós 6

2.9 Altres llocs d'interès 6

3 El turisme 7

4 La guia 7

4.1 Procés d'elaboració de la guia 8

4.2 El contingut de la guia 8

5 Enquestes 19

5.1 Models d'enquestes 19

5.2 Anàlisi de les enquestes 20

6 Aspectes per poder potenciar el turisme 21

7 Conclusió 22

8 Bibliografia i webgrafia 23

9 Agraïments 23

1 Introducció

Una de les finalitats per les quals ha estat creat aquest treball és per donar a conèixer la Costa Brava i, en concret, la vila de Palamós com a centre de destinació turística.

Gairebé tota la població que viu en aquesta vila marinera depèn econòmicament o està relacionada amb el turisme, sigui de manera directa o indirecta.

Inicialment, en aquest treball explicaré on es troba Palamós i com s'hi pot arribar, les platges que poden visitar els turistes interessats a conèixer la nostra vila, les característiques principals del paisatge i els canvis que s'han produït a causa del turisme. És a dir, l'abans i el després de l'arribada del turisme i el tipus de turista que arriba a Palamós .

Per tal de crear un treball més didàctic, pràctic i no tan teòric, vaig decidir crear una Guia Turística de Palamós, ja que és una bona manera de donar més facilitats als turistes que solen acostar-se a aquesta zona costanera. En aquesta guia explicaré quins elements es poden trobar a la vila de Palamós que siguin d'interès per al turista que visita el nostre territori.

Al llarg d'aquesta guia descobrirem allò que he considerat més important de la vila, és a dir, les dades, la gastronomia, les principals temperatures durant l'any per tal de saber quina és l'època més adequada perquè s'hi acostin els turistes. També he suggerit diverses rutes que es poden dur a terme durant l'estada a Palamós, a més, he esmentat els establiments on es poden allotjar i menjar, els mitjans de transport que es poden utilitzar per tal de desplaçar-se per l'interior del poble, els llocs més importants que es poden visitar i quines activitats es poden dur a terme a la vila, tant activitats al mar com esportives, i les que es poden dur a terme durant tot l'any.

Per a confeccionar la Guia Turística he recopilat molta informació que he resumit. En aquesta memòria he posat la informació de forma més ampliada i, com a annexos, he inclòs les dades més importants que he utilitzat per elaborar aquest treball.

En resum, el meu treball de recerca consta, principalment, d'una guia turística i d'aquesta memòria d'ampliació. Els temes que he desenvolupat en general són: el disseny, la fotografia, la recerca, el processament i la valoració de la informació recollida.

Vista de la costa nord de Palamós

2 Palamós

És una vila turística que atrau fins a 40.000 turistes durant la temporada d'estiu i uns 2.200 aproximadament, pels ponts o caps de setmana de fora de temporada alta.

Situem Palamós dins de la Costa Brava, al peu de la serralada litoral de les Gavarres.

El més destacable de Palamós són les seves platges, la cultura marítima, la seva gastronomia marinera, la seva història o els oficis relacionats amb aquests àmbits.

Palamós té, i sempre tindrà, el mar com a referent de la seva existència com a poble. Les platges, la pesca, els vents, el paisatge, la gastronomia... tot està relacionat amb el mar, és a dir, el mar és l'essència de Palamós.

Les platges i cales de sorra fina i rocalloses, d'aigües blaves i cristal·lines contrasten amb la costa formada de roques i vegetació.

2.1 Situació i presentació

Amb una superfície total de 13,98 km^2 i prop de 18.000 habitants, Palamós limita a llevant i al nord-est amb el municipi de Montras, al nord amb Vall-llobrega, al nord-oest amb Vulpellac, a ponent amb Calonge i pel sector meridional, amb la mar Mediterrània.

A més de la vila de Palamós, cap del municipi, el terme comprèn el barri de Sant Joan de Palamós i els nuclis de la Fosca, la cala Margarida i Vila-romà.

Travessen el terme de Palamós dues carreteres comarcals: la C-253 de Palamós a Sant Feliu de Guíxols i la C-31 de Palamós a Santa Cristina d'Aro i a Girona per la Bisbal. Les dues enllacen amb la comarcal C-65, que les comunica amb la N-II i amb l'AP-7. Palamós està situat a una distància de 117 km del centre de Barcelona i a 46 km de la capital, Girona.

2.2 Situació geogràfica de la Costa Brava i en concret de Palamós

Palamós és una vila situada al cor de la Costa Brava, una costa situada al nord-est d'Espanya i al llarg de la línia costanera de l'Alt Empordà i del Baix Empordà, els 200 km de la qual són els més coneguts del litoral espanyol per tots aquells turistes interessats a visitar bells paratges costaners i les millors platges.

2.3 Com arribar-hi?

Des de Barcelona, dues opcions:

• Autopista AP-7: direcció Girona, fins a Maçanet de la Selva, se segueix la C-35 fins a enllaçar amb la C-65, i finalment la C-31 fins a Palamós.

• Autovia A-2: s'agafa la C-37, fins a arribar a la NII, s'agafa el trencant direcció Llagostera, se segueix la C-35 fins a enllaçar amb la C-65, i finalment la C-31 fins a Palamós.

Des de l'aeroport de Girona:

• Se segueix la C-65 enllaçant amb la C-31, fins al trencant de direcció Palamós.

Des de França:

• S'agafa l'autopista AP-7 del Mediterrani, fins a arribar a la C-66, i finalment la C-31 fins a Palamós.

2.4 El principi històric de la vila de Palamós

La seva situació geogràfica en relació al mar i la seva ubicació respecte a l'Empordà van ser els factors determinants que van influir en la fundació de la vila de Palamós en el segle XIII per Pere II el Gran. Mogut per l'afany de posseir un enclavament estratègic, l'any 1277 va adquirir els dominis del castell de Sant Esteve de Mar (la Fosca), que incloïen el terme de Palamós. El rei va atorgar dos anys més tard, el 1279, una carta de poblament i franquícia "La Carta Pobla" a tots aquells que s'instal·lessin en aquell petit nucli de població que s'anomenava "Palamors".

L'assentament humà en el terme de Palamós data de molt abans d'aquestes dates. Els primers testimonis que s'han trobat són: el dolmen de Montagut, situat al cim del puig del Montagut, al límit amb el terme de Vall-llobrega, i el poblat ibèric de Castell que data de principis del segle V aC, situat al paratge de la platja de Castell. Els romans també van deixar la seva empremta en les restes de la vila romana situada a Sant Esteve de Mar.

L'any 1279, Arnau sa Bruguera, que era batlle del castell de Sant Esteve de Mar, fou nomenat primer batlle reial de Palamós, que incloïa també Calonge, Vila-romà i Vall-llobrega.

Palamós era una fortalesa al segle XVII

Cala sa Cobertera

Posta de sol des del mirador de la plaça Murada

La plana del Figuerar, al fons el puig del Montagut

Al peu del puig del Montagut es troba el santuari de Bell-lloc

Hi ha constància de la importància estratègica del port de Palamós. En aquestes aigües es produí l'any 1285 un combat naval entre naus catalanes de Roger de Llòria i la flota de Felip l'Ardit.

2.5 L'entorn de Palamós

Palamós gaudeix d'un entorn perfecte: el mar, la plana i la muntanya.

El mar:

La línia costanera de Palamós s'estén des de la platja de Sant Antoni fins a la cala del Crit, just sota del cap Roig de Calella de Palafrugell, amb una longitud aproximada de 9 km, seguint els camins de ronda. La influència del mar produeix un efecte particular en les diferents platges i cales, que fa variar el material que està en contacte amb el mar, de la sorra fina als còdols.

Les platges i cales més representatives de la costa palamosina són:

- Platja Gran de Palamós (sorra fina)
- Cala Margarida (còdols)
- Platja de la Fosca (sorra fina)
- Cala s'Alguer (còdols)
- Platja de Castell (sorra fina)
- Cala Canyers (sorra granelluda)
- Cala Corbs (roques)
- Cala Estreta (sorra i roques)

La plana:

La plana de Palamós està formada pel pla de sa Nau, el pla de la Pietat i el pla de Sant Joan. Aquestes planes van des de la línia costanera fins al peu de les Gavarres, on s'aixeca un massís de muntanyes o serra que s'estén fins al Gironès.

La muntanya:

Just on s'acaba el pla de la Pietat (el Figuerar), es pot començar a pujar cap a la serra de les Gavarres. Ens podem trobar llocs d'interès històric com el castell de Vila-romà i el santuari de Bell-lloc. El pic de Montagut és el més representatiu del terme municipal de Palamós. La vegetació característica és de sureda, alzines, brucs i pi.

2.6 L'evolució de la població i de l'entorn

L'evolució del paisatge costaner i de la població de la Costa Brava està marcada per quatre grans etapes:

Fins als anys 50: època anterior al turisme de platja

S'ha de dir que el paisatge costaner abans dels anys 50 es podia considerar força verge, només hi destacaven els nuclis urbans i algunes masies disseminades pel territori per a ús agrícola i ramader.

Un altre aspecte a destacar era l'increment de l'activitat del port de Palamós durant els primers decennis del segle XX, a causa de l'esplendor de la indústria surera. Gràcies a això la població de Palamós arribà als 6.000 habitants.

Des dels anys 50 fins als anys 70: inici del turisme a la Costa Brava i situació preturística

En aquestes dècades es produeix el boom turístic i l'augment de la immigració del sud d'Espanya cap a Catalunya. La població de Palamós arriba als 10.000 habitants, la qual cosa produeix un augment considerable de les activitats relacionades amb la construcció.

A causa de l'increment turístic s'inicia una especulació del sòl i es comencen a construir urbanitzacions. L'aprovació de normatives molt permissives permet que s'edifiqui en zones de gran valor ecològic i paisatgístic.

Amb normatives que delimitaven poc els volums construïts, dins el nucli urbà es permet la construcció en alçada, cosa que provoca que es realitzin veritables desastres urbanístics; tenim com a exemples els dos gratacels famosos de la nostra vila (Jaume II i Empordà).

El nucli de Palamós creix per davant de la façana de platja (1a, 2a i 3a línia) i s'inicien algunes urbanitzacions, com per exemple, a la Fosca i al pla des Pla (Tennis).

Des dels anys 70 fins a principis dels anys 2000: expansió turística, inici de les actuacions dels ajuntaments democràtics i bombolla immobiliària

Palamós arriba als 15.000 habitants, per l'expansió turística i, sobretot, a l'època de bonança i creixement econòmic.

Amb l'entrada de la democràcia, els ajuntaments adquireixen importància i es dicten normatives urbanístiques. Tot i això, encara passarien uns anys d'especulació i desordre urbanístic, que encara ara arrosseguem.

A finals dels 80 el nucli urbà de Palamós creix cap l'oest, per l'anomenada avinguda de Catalunya. Amb la construcció del nou camp de futbol, aquesta es convertiria en un dels eixos principals de la població, desplaça el centre comercial de la població, i obre nous punts de comerç i serveis.

A principis dels anys 90, la platja i pineda de Castell van estar a punt de convertir-se en un complex hoteler i residencial. La creació d'un moviment de ciutadans (Associació Salvem Castell) va forçar l'Ajuntament de Palamós i la Generalitat de Catalunya a realitzar un referèndum per tal d'aturar la urbanització del paratge de Castell i convertir-lo en un paratge de bé comú i protegit.

L'actualitat: recessió de la construcció a causa de la crisi immobiliària

L'any 2009 la població de Palamós havia arribat als 18.161 habitants, però la població actual és de 17.918 habitants (dades de 2011, segons Idescat), a causa del descens de la població immigrant, relacionat amb la recessió econòmica que ha frenat dràsticament l'activitat de construcció d'habitatges.

També en els últims anys, s'ha potenciat l'Aeroport de Girona, la qual cosa ha fet que el turisme s'hagi incrementat a tota la Costa Brava.

2.7 Port de Palamós

El port de Palamós està situat al Mediterrani nord-occidental i és un dels ports més importants de Catalunya després dels de Barcelona i Tarragona. Fou construït al segle XV i ampliat a finals del segle XIX . El port ha estat l'epicentre del comerç i la pesca i al llarg del segle XV fou un dels llocs més importants del tràfic d'esclaus a la costa catalana.

Gràcies a l'augment turístic dels anys setanta el port marcà una nova i fructífera activitat econòmica.

Com que la badia de Palamós és una de les més fondes del mar Mediterrani occidental, i que el 2008 es va inaugurar una nova terminal al port de Palamós, els últims anys el nostre port ha vist sorgir un nou element turístic: els creuers, cada vegada més nombrosos als mesos d'estiu; aproximadament, passen per Palamós uns 32.000 passatgers de creuer anuals.

El fet que vinguin creuers comporta, per tant, un increment de venda a les botigues i als sectors que es dediquen al turisme.

Terminal de creuers situada al moll nou del port

Platja Gran de Palamós

Platja del Morro del Vedell

Tram central del passeig del Mar (escultura de Joan Abras)

Cada dos anys durant el mes de maig, en el port de Palamós, se celebra una activitat anomenada "Terra de mar". Molts turistes es veuen atrets per aquest conjunt d'activitats i es dirigeixen al port per tal de presenciar-les i visitar-les. Aquestes activitats van des de demostracions de destresa marinera, fins a concursos de cuina o visites guiades als vaixells que s'hi concentren.

2.8 Platges de Palamós

Palamós presenta platges rocalloses i feréstegues juntament amb platges amples amb diferents textures de sorres i petites cales amagades.

Totes les platges de la vila són de fàcil accés, sigui a peu o amb vehicle, i ofereixen l'opció als banyistes i visitants de triar entre diferents varietats: platges de sorra, platges de còdols i platges mixtes (sorra i roca). Les platges de sorra que trobem a Palamós són la Gran de Palamós, la platja de la Fosca i la platja de Castell. De còdols, trobem la cala Margarida i la cala s'Alguer, i les mixtes de sorra i roca, la de la cala Estreta.

El camí que uneix totes aquestes platges i cales és el camí de ronda que recorre el litoral i que ens permet gaudir de paisatges únics entre pins, tot caminant a peu vora el mar.

Les platges i cales de Palamós són: la platja Gran de Palamós, la cala del Morro del Vedell, la cala dels Pots, la cala Margarida, la platja de sa Tamardia, la platja de la Fosca, la cala de s'Alguer, la platja de Castell, la cala de Sanià, la cala dels Canyers, la cala dels Corbs, la cala Estreta, la cala d'en Remendon, la cala de Roca Bona i la platja de Cap de Planes.

2.9 Altres llocs d'interès

Passeig del Mar:

Dissenyat i construït l'any 1904 per l'enginyer palamosí Zoilo Costart a instàncies d'uns quants propietaris de primera línia que van donar els terrenys i van pagar les obres fins al carrer de l'Alba. A canvi, l'Ajuntament va posar-hi set bancs i vuit fanals.

Al cap de 10 anys, el mateix enginyer en va fer un nou projecte i el passeig va quedar tal com és ara. A finals dels anys 80 i principis del 90, se'n va fer una reforma, una cada any. La primera anava fins al carrer d'Enric Vincke, la segona fins al carrer de l'Aragó i la tercera fins al terme de Sant Antoni de Calonge. Fa uns dos o tres anys, se'n va canviar l'enllumenat.

Al llarg del passeig podem trobar una escultura de l'artista bisbalenc Joan Abras amb tres figures dedicada al món de la pesca. També hi ha diversos monòlits dedicats a diferents àmbits del treball dels palamosins. A més, hi ha dues àrees amb jocs infantils, una zona per jugar a bàsquet, a la petanca, dues fonts per beure i l'Oficina de Turisme. És ideal per passejar, caminar o córrer.

El passeig del Mar és un símbol per als palamosins. És de tipus romàntic accentuat per les arcades i pilars que es van alternant. És un plaer a l'estiu, cap al capvespre, poder-se asseure en un dels nombrosos bancs que hi ha al voltant del brollador, abstreure's del soroll que comporta la zona i concentrar-se en el so que fa l'aigua que cau.

Parc del Convent dels Agustins:

Els frares agustins s'establiren a Palamós l'any 1568 a la zona de sa Punta (el far). A tocar s'hi va construir una ciutadella, amb el convent a dins. L'any 1695 les tropes franceses van bombardejar la ciutadella i destruïren el convent. En no tenir diners per a la reconstrucció, van ser acollits per l'Hospital dels Pobres, de manera provisional, però l'Ajuntament va autoritzar que es convertís en convent. L'any 1835 varen ser exclaustrats, i es convertí en fàbrica de suro. L'any 1988 va ser enderrocat per construir-hi el passeig de les Pites.

A la zona més alta del Pedró, a tocar del passeig de les Pites, hi ha el parc del Convent dels Agustins. És una zona rehabilitada fa pocs anys, amb bones vistes de cap Gros i el port esportiu Marina. Conserva tres elements posats estratègicament de l'antic convent dels Agustins que ocupava aquesta zona. Els elements conservats: el rosetó, el claustre i la portalada sobresurten enmig d'unes zones enjardinades i un semicercle amb grades. A l'estiu, sobretot a la tarda i nit, s'hi fan actes de caire musical o dansa.

Portalada del convent (reconstruïda)

3 El turisme

3.1 Valoració i comparació de la població turística que arriba a Palamós

La procedència majoritària del turisme que ve a Palamós és de Catalunya, que l'any 2012 ha augmentat en un 4%. La quantitat de turistes que vénen de la resta d'Espanya ha disminuït en un 5% i en canvi, la visita dels estrangers ha augmentat un 1%.

Per nacionalitats, destaquen França, Regne Unit, Alemanya i resta d'Europa. Han augmentat considerablement els turistes procedents del Regne Unit, per l'arribada de creuers a Palamós. També han augmentat els turistes procedents de Rússia i Alemanya i els que estan classificats com a resta d'Europa respecte a anys anteriors.

El turisme nacional i a causa, sobretot, de la crisi econòmica, ha caigut respecte de l'any anterior. Es pot destacar com a procedències més importants les del País Basc i Madrid.

4 La guia

El motiu pel qual he elaborat una guia és perquè facilita molt més la informació al viatger. Una guia turística és una de les fonts més ràpides per buscar informació sobre el lloc que es vol visitar.

Una guia ha de ser visual, pràctica, còmoda, manejable, comprensible, sense gaires tecnicismes; pensada per a la gent viatgera i pràctica, és a dir, per al turista que es mourà per la vila i per tant, ha de tenir una mida mitjana o petita. La guia que he elaborat és d'una mida reduïda de format A5, manejable per a aquell que la consulti.

Aquesta guia està pensada per descobrir l'entorn, les activitats i les peculiaritats de la vila a partir de les dades més importants sobre Palamós. Està destinada als turistes que la visiten, i també als mateixos habitants, ja que conté dades, fotografies i indrets desconeguts per a molts palamosins.

Hi trobarem tot allò relacionat amb els interessos que busca un turista: telèfons i adreces dels llocs que es poden visitar, d'hotels, de restaurants, de mitjans de transport disponibles, etc. Així mateix, la informació sobre els centres i les activitats culturals que es duen a terme durant tot l'any al poble.

A més, també inclou mapes amb rutes que es poden fer dins el poble mateix, per tal de visitar els punts de major interès de Palamós.

4.1 Procés d'elaboració de la guia

Per tal d'elaborar aquesta guia he utilitzat un programa anomenat "Adobe Indesign" un programa informàtic adreçat a dissenyadors gràfics i maquetadors oficials.

També he utilitzat altres programes complementaris per tal d'elaborar parts gràfiques de la guia. Per exemple: per tal de confeccionar els plànols per a les rutes que hi ha a la guia, he fet ús del programa "AutoCAD", utilitzant una base topogràfica (plànol general de Palamós amb format d'AutoCAD), que em va facilitar els Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Palamós.

La dificultat en què m'he trobat és que en voler fer la guia amb mida A5, els noms no es llegien, eren massa petits i la lletra quedava enganxada.Finalment vaig decidir posar-hi els plànols independentment de la guia en un format més gran (A4) per tal que es poguessin veure més bé i amb més detall.

En fer la guia, vaig creure interessant que en els punts importants hi haguessin reflectides les coordenades geogràfiques que vénen als GPS i localitzadors.

També he utilitzat el full de càlcul "Excel" per tal de crear les gràfiques de temperatures a partir de les dades que em van facilitar el senyor Josep Ribas de Palamós i el senyor Josep Pascual de l'Estartit.

4.2 El contingut de la guia

En la guia hi dades referents a la climatologia, a les rutes i als llocs d'interès que he considerat que havien de ser ampliats. En el cas de les dades climatològiques hi he afegit el clima de Palamós, la temperatura de l'aigua del mar i les pluges. En el cas de les rutes he afegit la descripció dels llocs d'interès i apunts històrics. En els llocs d'interès he afegit informació, en un apartat específic.

Introducció:

Palamós és una vila marinera situada al cor de la Costa Brava, pertany a la comarca del Baix Empordà i a la província de Girona, i està situada al peu de la serralada litoral de les Gavarres, amb una extensió aproximada de 14 km2.

A l'hivern la població és d'uns 18.000 habitants que es dupliquen a l'estiu per l'ocupació en segones residències, apartaments, hotels i cases de colònies.

L'activitat econòmica més important de la vila està relacionada amb el turisme, ja que molta gent indirectament o directa en depèn (sector terciari).

El seu clima és mediterrani, amb hiverns curts i suaus, i estius llargs i càlids. Una de les característiques climatològiques de Palamós és el vent de tramuntana.

Dades de Palamós:

- Província: Girona.
- Comunitat Autònoma: Catalunya.
- Nombre d'habitants: 17.918 habitants.
- Codi postal: 17230.
- Llocs web: www.palamos.cat / www.visitpalamos.cat
- Platges i cales que formen Palamós: platja Gran de Palamós, cala Margarida, platja de la Fosca, cala s'Alguer, platja de Castell, cala Estreta. A banda d'aquestes hi ha una gran varietat de platgetes i cales que també son visitables, però que no ofereixen tants de serveis.
- Serveis bàsics i generals que ofereix la vila: Oficina de Turisme, hospital, port, parada d'autobusos intercomarcal, bus turístic, taxis, Policia Local, Mossos d'Esquadra, Guàrdia Civil, Capitania de Marina, farmàcies, esglésies, biblioteca.
- Palamós té una altitud de 10 metres i una latitud de 41o 50' i 48" nord i una longitud de 3o 07' 43" est.

Gastronomia:

La gastronomia pròpia del municipi es fonamenta amb el peix, per la seva varietat i qualitat. Un dels plats més coneguts i populars de Palamós són les gambes, que molts restaurants inclouen en ''El menú de la gamba'', promocionat entre els mesos d'abril i juliol. També trobem ''El menú de l'escamarlà'' propi dels tres últims mesos de l'any i, per últim, ''El menú de l'olla de peix'' entre febrer i abril.

Durant els últims anys s'han popularitzat les tavernes que ofereixen tapes.

Climatologia:

Un dels millors períodes per visitar la vila és la temporada d'estiu, de juny a setembre, quan, a més de les bones temperatures que et permeten gaudir de les meravelloses platges de Palamós, hi ha moltes activitats per fer. A l'hivern, amb més tranquil·litat i no tantes activitats, també es pot gaudir dels magnífics paisatges.

El clima de Palamós és mediterrani suau, amb estius moderadament càlids i hiverns suaus. La temperatura mitjana màxima als mesos d'estiu és de 27ºC i en comptades ocasions sobrepassa els 30ºC de màxima, al mes d'agost. A l'hivern, la temperatura mitjana mínima és d'uns 4ºC i és molt poc freqüent que baixi per sota de 0ºC.

La temperatura de l'aigua del mar oscil·la des dels 12ºC de mínima fins als 25ºC, aproximadament, de màxima.

La quantitat de precipitació anual mitjana en els darrers anys és d'uns 700 l/any. Els mesos de més pluja són els de tardor, però també la primavera és força plujosa. De gener a agost hi ha menys precipitacions, encara que moltes vegades es van produint pluges intermitents.

Rutes per Palamós:

Palamós ofereix gran quantitat de rutes per poder visitar els paisatges més bonics.

a) Recorregut pel nucli antic de Palamós per fer a peu

▶ **Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:**

S'inicia la ruta per la zona comercial de Palamós: avinguda de l'Onze de Setembre, carrer de Dídac Garrell i carrer Major.

Es continua per: la plaça de la Vila, des de la qual es pot gaudir d'una perspectiva diferent del campanar de l'església de Santa Maria; l'església parroquial de Santa Maria, d'estil gòtic tardà de finals del segle XVI, on destaca el retaule de l'altar major, el bancal de l'any 1580 construït per Joan Ballester i els set quadres pintats pel pintor Isaac Hermes; la plaça Murada, excel·lent mirador de la badia des del qual, al capvespre, es poden observar unes magnífiques postes de sol; les escales del Casino, que van des de l'Onze de Setembre fins a la plaça Murada, construïdes l'any 1867.

Plaça Murada

També es passa per davant de l'Ajuntament, remodelat l'any 1906, i ubicat en aquest mateix emplaçament des de l'any 1699. A l'Ajuntament podem apreciar l'escala que va del primer pis al saló de sessions, que forma part d'un bé protegit, i que conté el quadre del pintor Josep Maria Sert.

Continuant pel carrer de l'Allada es passa per: carrer de la Volta on es pot observar la volta construïda l'any 1758 per unir les cases del matrimoni Darder Bassó amb la casa de la seva filla i el seu gendre; el petit carrer de l'Espasa i el carrer dels Molins, un dels carrers més antics de Palamós (1401), amb la capella del Carme; el parc del Convent dels Agustins i la plaça del Pedró, des d'on es pot gaudir d'excel·lents vistes del cap Gros i del port esportiu Marina.

Plaça de la Vila

Baixant hi ha: el carrer de la Creu, el nom d'origen del qual prové de la creu que hi havia a dalt del Pedró; els murs de la Planassa de l'any 1675, i per acabar la ruta, el sortidor del començament del passeig.

Església de Santa Eugènia

Plaça Major de Sant Joan

Capella del Carme

Ajuntament de Palamós

b) Recorregut Palamós - St. Joan

▶ **Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:**

Des de l'Oficina de Turisme en direcció oest i trencant pel carrer d'Enric Vincke: la casa Vincke coneguda com a tal des de l'any 1941, (construïda per la família Gubert Costart); la casa-fàbrica Remigi Tauler, a la cantonada oposada, una fàbrica surera construïda l'any 1898 i una de les poques propietats que ha superat el boom turístic juntament amb la casa Gubert Costart.

Més endavant: l'avinguda de Catalunya, principal artèria d'entrada i sortida de la població, amb el Mercat Cobert Municipal i el nou Estadi Municipal de Futbol.

Enfilant el carrer Santiago Bañeras Goday i cap al carrer de la Font: el recorregut antic de la riera Aubi, segurament obert entre els segles XIV i XV; el pont antic sobre el rec al carrer de la Riera, abans de la cruïlla amb el carrer d'Àngel Guimerà; la casa Sàbat, masia datada de l'any 1742, a la cruïlla del carrer d'Àngel Guimerà amb el camí Vell de la Fosca i el carrer de la Rutlla Baixa,.

Després de l'església de Santa Eugènia de Vila-romà, construïda entre els anys 1765-1810: la plaça de Sant Joan amb la configuració actual de 1806; cap al carrer dels Pirineus, apareix un curiós carrer amb el traçat en forma de corba que neix i mor al camí Vell de la Fosca, inaugurat l'any 1911 i que condueix a la platja de la Fosca. Passant per aquest camí a la dreta, al capdamunt del carrer de Ricard Viladesau: els búnquers de les bateries de la Guerra Civil espanyola del Molí de Vent; el passatge de Josep Oliu, nascut a Palamós l'any 1918, conegut per acompanyar Narcís Monturiol en la primera immersió del submarí Ictineo; un tram del carrer de Puigpedró, camí per anar a l'antic molí de vent, i cap al carrer Major de Sant Joan, el traçat primitiu del camí ral de Palamós a Sant Joan i a Palafrugell. A l'esquerra es pot observar l'Hospital Comarcal de Palamós, construït l'any 1952 i ampliat el 1988. Al final del carrer a mà dreta: el carrer de Sant Josep, que delimitava els termes de Palamós amb Sant Joan, i a l'esquerra, s'entra en una de les zones més comercials de Palamós.

A l'esquerra: la placeta del Doctor Dalmau, nascut a Girona l'any 1915 i mort a Palamós l'any 2003, metge per la Universitat de Montpeller, diputat al Parlament de Catalunya i alcalde de Palamós durant els anys 1983-1985. Aquest lloc era l'entrada al camp de futbol, ara convertit en aparcament; segueix el carrer de Miguel de Cervantes fins a la plaça dels Arbres, portal d'entrada al nucli antic des de l'any 1389.

Després es troba: el petit carrer del Salt i el carrer Enrajolat; el carrer del Quarter que agafa el nom dels antics quarters del segle XVII; la placeta de Benet Morera i Manción (acord de Ple sobre noms de carrers), racó pintoresc amb cases d'estil colonial; el carrer del Terç de Napolitans, en homenatge als defensors de la vila davant les tropes franceses l'any 1694; a la dreta el carrer de Mossèn Miquel Costa, nom del mossèn que pagà la construcció de l'hospital, destruït pels bombardejos de la Guerra Civil; la capella del Carme, construïda l'any 1768 i rehabilitada recentment; el carrer de Pagès Ortiz, advocat i alcalde de Palamós; el carrer de la Creu, i a la dreta el carrer Major.

Passat l'Ajuntament, a l'esquerra: el carrer de Mauri Vilar, personatge palamosí nomenat fill predilecte de la vila per haver finançat la construcció de l'Ajuntament, i la plaça Murada, que posa punt i final a aquest trajecte.

c) Ruta pels miradors de la costa palamosina

▶ Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:

Des de l'Oficina de Turisme, baixant la rampa cap a l'esplanada de l'estesa de xarxes, a la dreta: el norai del segle XVI, utilitzat antigament com a amarrador de barques; el Museu de la Pesca, inaugurat l'any 2002; l'Espai del Peix, inaugurat el 2011, que potencia la cuina del peix fresc, i la Llotja de Palamós, que organitza la subhasta del peix.

Es continua pel club Nàutic, el camí de ronda del far, passant pel costat de la platja de còdols de Pere Grau, fins al far (primer mirador) construït l'any 1857, situat a l'extrem sud del Molí de sa Punta.

Pel carrer de l'Ametlla de Mar, el carrer del Doctor Botet i pel vial del port, passant per sota del passeig de les Pites i amb el port Marina a la dreta, hi ha la carretera a la dreta per anar a la cala del Morro del Vedell (segon mirador).

Continuant per la carretera de la Fosca, s'arriba a la cala Margarida, platja de còdols, antiga cala de pescadors amb barracons per a embarcacions convertits actualment en habitatges. Més endavant, hi ha l'esplanada de l'antic camp de tir des d'on es pot observar una vista diferent de la badia de Palamós. Arribats a dalt del cap Gros (tercer mirador), es poden contemplar les illes Formigues, Castell i tota la Fosca. De baixada, al final del camí, hi ha la cala de sa Tamardia, també de còdols.

A la zona de la Fosca es pot visitar la capella de Santa Maria de la Fosca, on es pot contemplar el disseny del presbiteri de l'altar, fet per l'artista Narcís Comadira el 1968. Tornant per la carretera de la Fosca s'arriba al passeig de les Pites i al Pedró (quart mirador), amb vistes sobre el cap Gros i el port Marina. A la plaça del Pedró hi ha la Torre de les Aigües construïda l'any 1930 i de planta circular.

Continuant pel carrer Voramar, Roger de Llòria i pel carrer del Pedró fins al final a la dreta, es troba el cinquè mirador de Francesc d'Assís Marull i Savalls, poeta palamosí, inaugurat el setembre de 2012.

Es baixa per les escales metàl·liques fins al carrer del Doctor Botet, metge palamosí, es continua pel carrer de l'Ametlla de Mar fins al carrer de la Catifa on es pot observar un mur de pedra antic, de l'any 1592-98, últim tros conservat de la paret de protecció integrant del patrimoni marítim local. A la plaça de Sant Pere, es pot observar el tractament ornamental de la façana de l'edifici de la Banca Ribera, construït l'any 1895 i d'estil premodernista, i el mur de la Planassa que queda a l'esquerra i que data de l'any 1675.

A la dreta es puja pel carrer del Canó, construït al segle XVIII. Aquest canó, col·locat en aquest emplaçament el 1963, va inspirar l'havanera "El canó de Palamós", composta per Josep Lluís Ortega i Monasterio. Es travessa la plaça del Forn cap al carrer de Mauri Vilar, considerat un dels més antics de Palamós.

Mirador de la plaça Murada

Mirador del Pedró

Mirador del cap Gros

Mirador del Morro del Vedell

Capella de Santa Maria de la Fosca

Mirador del Far

Platja de Castell

Barraca d'en Dalí

D'aquí s'arriba a la plaça Murada (sisè mirador), on hi ha un banc amb el pintor Josep Sarquella, pintor paisatgista que va immortalitzar amb les seves pintures totes les cales d'aquesta vila i on acaba el recorregut pels miradors.

d) Recorregut per la vora del mar

▶ Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:

Des de l'extrem oest del passeig del Mar, s'arriba al moll pesquer i al Museu de la Pesca, inaugurat l'any 2002. Es poden contemplar les barques de pesca, si és a una hora que no estiguin feinejant. De tornada es passa per davant del Museu, l'Espai del Peix i la Llotja de Palamós, es continua pel carrer del Club Nàutic, i després del moll comercial i de creuers, s'arriba a la balisa de la punta del port, realitzada pels arquitectes Aranda, Pigem i Vilalta (RCR Arquitectes) l'any 1997.

Pel mateix camí cap al vial del Port es passa per sota del passeig de les Pites i amb el port Marina a la dreta, es continua per anar a la cala del Morro del Vedell. S'avança per la carretera i s'arriba a la cala Margarida, platja de còdols, antiga cala de pescadors amb barracons per a embarcacions convertits actualment en habitatges. Continuant la ruta pel carrer d'es Codolar d'en Gotes, s'arriba a l'esplanada de l'antic camp de tir des d'on es pot observar una vista diferent de la badia de Palamós. Arribats a dalt del cap Gros, es poden contemplar les illes Formigues, Castell i tota la Fosca. De baixada es passa per la cala de sa Tamardia, també de còdols. Es continua pel passeig de la Fosca on es troba una casa d'estil colonial restaurada fa uns 10 anys i construïda l'any 1900. Tres o quatre cases més endavant hi ha la casa Vilahur construïda el 1917, edifici modernista i un dels pocs xalets de l'època que ha sobreviscut al pas del temps.

Continuant cap al castell de Sant Esteve de Mar, construït entre els segles XIV-XVI i situat en un emplaçament privilegiat, s'arriba a la pineda d'en Gori, una pineda amb una vista excepcional; la cala s'Alguer, platja de còdols amb un grup de cases de pescadors, terrasses i rampes per avarar embarcacions, declarades bé d'interès nacional, i el camí de ronda que condueix a la platja de Castell, una de les poques de tot el litoral català que es conserva verge i preservada de l'especulació urbanística.

Des de la platja es pot contemplar la casa Puig Palau, obra de l'arquitecte Duran Reynals, construïda entre els anys 1945-1946 i inspirada en un palau renaixentista. Els interiors foren decorats per Domènech Carles i els jardins, per J. Mirambell.

Travessant la platja, el camí de ronda porta al poblat ibèric de Castell, datat del segle VI aC. Continuant pel camí de ronda es pot guadir de vistes sobre el mar obert de les cales de Sanià, de la cala dels Canyers, de la cala Corbs i de la cala Estreta, amb la construcció característica d'aquest indret anomenada ''barraca de cala Estreta'' d'ús públic, construïda al segle XIX i rehabilitada fa un parell d'anys. Passant per la sorra consecutivament, hi ha la cala d'en Remendon, la cala de la Roca Bona, i per últim la platja de Cap de Planes on acaba el terme de Palamós, i on trobem un mirador sobre les illes Formigues.

Després de la cala Estreta, es puja pel camí que porta a la carretera que va al cap Roig (Palafrugell) o cap a Castell (per l'interior). Si es gira a l'esquerra per anar cap a Castell, es pot anar fins a la barraca d'en Dalí, petit estudi dins el recinte

de la casa Puig Palau, que el pintor es va fer construir. És una caseta aïllada amb la característica principal que la porta d'accés és inclinada. De tornada es troben les restes del mas Canyet, construït entre els segles XVI i XVIII.

Un cop a baix seguint cap a l'esquerra per la plana de Castell s'arriba altre cop la platja per fer el camí de tornada.

e) Recorregut per l'interior

▶ **Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:**

Des de l'Oficina de Turisme, pel passeig del Mar en direcció al carrer València, fins a la plaça de la fàbrica Vincke, es travessa l'avinguda Catalunya on hi ha la llar d'infants municipal l'Estel de Mossèn Gumersind i la residència Palamós Gent Gran.

Pel carrer de Santiago Bañeras i Goday, fins al camí de terra que travessa un camp, s'arriba al carrer Riera i es travessa per sota l'autovia C-31 fins al barri del Tennis.

A mig tram a la dreta hi ha un pont que és l'entrada al nucli rural de cases del Figuerà, un dels pocs paratges que conserven el caràcter rural. Just passat aquest pont a mà esquerra hi ha el pi d'en Xana, element arbori emblemàtic de Palamós.

A l'alçada del Pavelló Municipal d'Esports, es travessa el pont en direcció nord, cap a la fàbrica Hutchinson. Al cap de poc a l'esquerra hi ha can Pere Tià, finca donada a l'Ajuntament per Erika Henche. Tot pujant s'arriba al santuari de Bell-lloc, de l'any 1758. L'any 1653 es va fer una processó com a acció de gràcies per haver-se finalitzat l'epidèmia de pesta de l'any 1652. Actualment, al mes de setembre es fa una romeria amb missa i ballada de sardanes.

Al costat mateix del santuari, hi ha una masia adossada que és oberta com a establiment de turisme rural. També en aquesta vall, on prolifera el conreu de vinyes, es pot visitar el celler Brugarol, dissenyat per l'estudi d'arquitectes RCR.

Camí amunt s'arriba a les ruïnes del castell de Vila-romà. De tornada al camí principal es pot gaudir d'un paisatge de mar obert, amb tota la badia i els voltants de Palamós. Es troben també les primeres construccions corresponents al mas Pareras, i al mas Gorgoll (masia del segle XVI-XIX), avui transformada en casa de colònies d'estil colonial. Es travessa el pont de Ferro o d'Eiffel, construït l'any 1878, i pel carrer de Nàpols s'arriba al parc d'Ezequiel Torroella i Mató, reconegut pintor palamosí de marines excel·lents. Es continua per l'avinguda de Catalunya, passant per davant del nou Estadi Municipal, camp oficial del Club de Futbol Palamós, el club degà de Catalunya fundat l'any 1898. Travessant l'avinguda, pel carrer de l'Aragó, es passa pel costat de la Nau dels 50 m, nau rehabilitada l'any 2010 i utilitzada per a actes lúdics festius i esportius. Davant de la nau hi ha la plaça del Suro que ocupa una part de l'antiga fàbrica de can Mario. Més endavant hi ha la plaça dels Comptes de Palamós ocupant també una part de la fàbrica de can Mario i amb un conjunt de jocs infantils. S'acaba el recorregut al passeig del Mar.

f) Carril bici

Aquest recorregut és estrictament el traçat del carril bici que també es pot fer caminant.

▶ **Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:**

Aquesta ruta comença al primer giratori, de la ronda de l'est, per la part sud del carril bici per poder-la fer de baixada.

Parc d'Ezequiel Torroella

Pi d'en Xana

Carril bici a la ronda de l'Est

Parc de salut a la ronda de l'Est

GUIA TURÍSTICA

DE PALAMÓS

Continguts

L'essència de Palamós.....pàgina 1
-Introducció
-Dades
-Gastronomia

Climatologia.....pàgina 9
-Quan anar-hi?
-Dades climatològiques

Rutes per Palamós.....pàgina 15
-Recorreguts curts
-Recorreguts llargs
-Carril bici
-Via verda

Què fem?.....pàgina 33
-On menjar?
-On dormir?
-Com moure's?
-Què visitar?

Activitats de la vila.....pàgina 55
-Activitats al mar
-Activitats esportives
-Activitats durant tot l'any

Dades d'interès.....pàgina 71

! Podeu consultar la Guia turística original completa, en suport paper, al Servei d'Arxiu Municipal de Palamós i , en suport digital, a la secció del Servei d'Arxiu del web de l'Ajuntament de Palamós **www.palamos.cat**

"...la tranquil·litat que a Palamós es respirava, el color de l'aigua i l'encís del paisatge em van captivar."

Truman Capote

PALAMÓS

2012-2013

Via verda

Aquest punt és a tocar del cementiri de Palamós, construït l'any 1897. Des de l'entrada principal es pot observar la creu de terme de l'any 1593.

Al cap de poc de començar la ruta es troba el parc urbà de salut, amb aparells gimnàstics. Després de passar per tres giratoris, que condueixen a l'hospital o a la Fosca, s'arriba al quart giratori, que porta al polígon industrial Pla de Sant Joan, al centre de Palamós o cap a Palafrugell. Es creua per la dreta passant en paral·lel pel carrer d'Àngel Guimerà, antiga carretera comarcal construïda entre els anys 1850-1860 i s'acaba aquest recorregut al trencant de la carretera de Sant Esteve.

Aquí s'acaba el traçat del carril bici. Travessant aquesta carretera es pot continuar per la Via Verda que porta a Mont-ras i Palafrugell.

g) Via Verda

Creuant la carretera de la Fosca passant per darrere de la benzinera comença el traçat de la Via Verda, que continua per Mont-ras i Palafrugell.

Pla de Castell des del camí del pont

▶ **Descripció, llocs d'interès i apunts històrics del recorregut:**

Des del camí que fa baixada, es continua pel pla des d'on es pot observar el mas Collell (ara mas Bofill) del s. XIII , o abans, al s. XVIII, a continuació el mas Bofill (ara mas Xec) del s.XVI, i per últim el mas Ros, del segle XIV o abans. Creuant pel petit pont també es poden observar les restes de la mina de galena.

Quan s'acaba el camí, després d'haver travessat la carretera que va a Castell, es continua seguint la retolació, es travessa el camí ral de Palamós a Palafrugell i es continua fins al final del terme de Palamós. Es podria seguir fins a Mont-ras o Palafrugell, que és al final d'aquesta Via Verda. Si tornem al punt de la carretera de Castell, hi ha un ramal d'aquesta via, que porta fins al pont de Castell.

Es pot continuar cap a la platja de Castell o cap a la Fosca.

Localització de jocs infantils i parcs de salut:

Palamós disposa d'espais amb serveis preparats amb jocs infantils. També hi ha parcs de salut amb aparells gimnàstics per tal de realitzar activitats físiques i esportives.

Jocs infantils:

• Plaça del Pedró, passeig del Mar, plaça de Carme Maristany Montal "Vita", carrer de Mossèn Jacint Verdaguer, parc dels Països Catalans, carrer de Martí Montaner i Coris, plaça de Pere el Gran, carrer de Cristòfor Colom, plaça de Mossèn Gumersind, carrer dels Esports, plaça de Vila-romà i aparcament can Pere Tià.

• Parcs de salut: plaça de la Fàbrica Vincke, ronda de l'Est, zona esportiva de Josep Massot i Sais.

• Pista de patinatge: plaça del Suro.

• Cistelles de bàsquet: passeig del Mar i plaça de la fàbrica Vincke.

Què fem?

• On menjar?

Palamós ofereix una àmplia gamma de ***restaurants*** on poder menjar. Aquí us en presentem alguns:

- BELL PORT - Tel: 972 315 772 - Pg. del Mar, 1.
- CELLER DE LA PLANASSA - Tel: 972 316 496 - C. Vapor, 4.
- EL RACÓ - Tel: 972 315 550 - Pl. St. Pere, 5.
- L'ESPARDENYA - Tel: 972 319 090 - Av. Onze de Setembre, 97.
- LA LLESQUETA - Tel: 972 601 924 - C. Notaries, 20.
- MAR BONIC - Tel: 972 315 166 - Pg. del Mar, 3.
- MARIA DE CADAQUÉS - Tel: 972 314 009 - C. Tauler i Servià, 6.
- MARISQUERIA GAMAS - Tel: 972 317 651 - C. Indústria, 3.
- EL PI PA TORRAT - Tel: 972 316 218 - Pl. St. Pere, 9.
- LA CATIFA - Tel: 972 315 608 - C. del Moll, 9.
- LA GAMBA - Tel: 972 314 633 - Pl. St. Pere, 1.
- PORT NOU - Tel: 972 317 562 - C. Salvador Albert i Pey, 71.
- SANT LLUÍS - Tel: 972 314 050 - Av. Onze de setembre, 61.
- TAVERNA EL PORTAL - Tel: 972 601 883 – Pl. dels Arbres, 10.
- LA FÀBRICA DEL GEL – Tel: 972 600 408 – Pl. Sant Pere,6.
- CAN PACO - Tel: 972 316 897 - C. President Macià, 4.

• On dormir?

Hotels i hotels apartament:

- HOTEL ANCORA - Tel: 972 314 858 – C. Josep Pla, s/n (La Fosca).
- HOTEL MALCONTENTA - Tel: 972 312 330 - Platja de Castell, 12.
- HOTEL SANT JOAN - Tel: 972 314 208 – Av. Llibertat, 79.
- HOTEL TRIAS - Tel: 972 601 800 - Pg. del Mar, 4.
- HOTEL VOSTRA LLAR - Tel: 972 314 262 - Av. President Macià, 12.
- HOTEL MARINA - Tel: 972 314 362 - Av. Onze de setembre, 48.
- HOTEL NAUTA - Tel: 972 314 833 - Av. Onze de setembre, 44.
- APART-HOTEL PALAMÓS - Tel: 972 318 455 -Av. President Macià, 100.

Cases de colònies:

- MAS GORGOLL - Tel: 972 602 163 - Mas Gorgoll.
- ESCOLA DE MAR LA FOSCA - Tel: 972 317 506 – C. Rutlla Alta, 19.

Apartaments:

- PALBEACH - Tel: 972 600 988 – C. Ample, 2.
- FINQUES M. SOLEY - Tel: 972 314 252 – Pg. del Mar, 1.
- FINQUES BEGOÑA - Tel: 972 319 317 – Av. Catalunya, 116.
- EUROAPART - Tel: 972 316 959 – C. Gregal, 14.
- FINQUES GARBÍ - Tel: 972 316 034 – Pg. del Mar, 29.

Càmpings:

- CÀMPING KING'S - Tel: 972 317 511 - Ctra. St. Esteve de la Fosca.
- CÀMPING PALAMÓS - Tel: 972 314 296 - Ctra. de la Fosca.
- CÀMPING BENELUX - Tel: 972 315 575 - Ctra. Platja de Castell.
- CÀMPING INTERNACIONAL - Tel: 972 314 736 -Camí Cap de Planes, s/n.

• Com moure's?

Servei de transport públic:

Per les seves característiques, el nucli de la vila de Palamós es pot visitar còmodament caminant. Però durant tot l'any ofereix un servei de bus urbà per desplaçar-se als nuclis més allunyats del centre. Durant l'estiu aquest servei de bus té una freqüència molt més elevada que a l'hivern.

Durant la temporada d'estiu hi ha el bus turístic que s'anomena BadiaBus i fa el recorregut pels nuclis de Palamós i St. Antoni de Calonge. Té la característica que és descapotable. Els horaris es poden consultar a les mateixes parades d'autobús o a l'Oficina de Turisme.

Museu de la Pesca

Llotja del Peix de Palamós

• Què visitar?

Museu de la Pesca:

Situat en el port pesquer de Palamós, mostra la relació bàsica entre l'ésser humà i la mar. Descobreix el patrimoni natural, social i cultural procedent del món de la pesca.

El Museu de la Pesca va ser inaugurat l'any 2002, però els seus inicis es remunten a l'any 1920, quan es va crear el Museu Cau de la Costa Brava. Aquest Museu l'any 1990 es municipalitza i passa a ser Museu de la Pesca. El Museu ofereix un fons permanent amb una exposició itinerant que canvia cada tres mesos aproximadament. L'exposició permanent tracta principalment dels arts de pesca i dels estris emprats pels pescadors.

A l'exterior del Museu i adossades al port hi ha dues barques pertanyents al Museu de la Pesca que poden ser visitades.

També forma part del Museu l'Espai Documare, que és a la Casa Montaner, al parc dels Països Catalans. S'hi pot consultar molta documentació sobre temes del mar, la pesca i relacionada amb aquest món. Des del Museu s'ofereixen moltes visites guiades terrestres com la ruta Truman Capote, escriptor americà, i les rutes marítimes amb la barca *Rafael*.

L'Espai del Peix és una extensió del Museu de la Pesca inaugurat el 2010. Situat en un lloc privilegiat del moll pesquer, compta amb una vista magnífica sobre la badia de Palamós. Aquest espai vol potenciar la cuina del peix de varietats poc conegudes, de baix cost econòmic però molt bones, mitjançant plats fàcils de cuinar. Des d'aquest espai també s'ofereixen moltes activitats com tallers de cuina amb la possibilitat d'aprendre a cuinar al costat de cuiners de renom. S'ofereixen sessions de demostració i degustació i visites guiades a la subhasta del peix. En definitiva, és un espai que acosta el món pesquer i el peix al públic en general.

Església de Santa Maria :

L'església de Santa Maria de Palamós és l'església parroquial. És d'estil gòtic tardà de finals del segle XVI. Va ser construïda sota la protecció dels comptes de Palamós Elisabet de Recasens i Ramon de Cardona. Està situada al cor del nucli antic, molt a prop de la façana marítima. L'entrada principal, encara que gairebé sempre està tancada, és la que dóna a la plaça de l'Església, però a l'interior s'hi accedeix per la porta que dóna al carrer de l'Església. La plaça de l'Església havia estat el cementiri parroquial, però l'any 1835 aquest cementiri fou traslladat al Pedró.

Castell Vila-romà (ruïnes):

El castell de Vila-romà és un dels més antics del Principat. Es diu que quan vingueren els romans a conquerir Catalunya, a prop del turó hi havia Juli Cèsar, que en contemplar el cim digué que passaria la nit en aquell lloc. D'aquí ve el seu nom Vila-romà.

Les restes d'aquest castell les situem al peu de la muntanya del Montagut. En aquestes ruïnes hi trobem murs d'uns 10 metres i d'una amplada d' 1,20 metres, fets amb pedra de granit i pissarra. També hi trobem quatre torres, una de circular i tres de rectangulars.

El castell de Vila Romà fou un castell inofensiu, ja que no va ser protagonista ni de setges, batalles ni enfrontaments. L'any 1812 aquest castell va ser dinamitat per les tropes que lluitaven a la Guerra del Francès, i quedà reduït a un conjunt de ruïnes que van quedar tapades per la vegetació salvatge. Aquest castell ha inspirat escriptors romàntics i postromàntics i fou font d'inspiració d'algunes novel·les com per exemple la titulada Elisenda de Montcada que l'any 1864 Torcuat Tarragó va ambientar en aquest castell. L'any 1954 la novel·la Elisenda va tenir com a escenari les ruïnes d'aquest castell.

El santuari de Santa Maria de Bell-lloc es troba al peu de la muntanya del puig de Montagut. Segons L.G.Constans al segle XIII ja se'n coneixia l' existència. Primerament fou un monestir que al segle XVI va desaparèixer, però durant el segle XVIII es construí l'edifici tal com és actualment. El monestir estava adossat a una masia construïda al mateix segle.

El dia 8 de setembre de l'any 1652 l'Ajuntament de Palamós acordà celebrar una processó per donar gràcies a la mare de Déu de Bell-lloc per haver acabat amb l'epidèmia de pesta que havia afectat tota la comarca. Des de llavors el diumenge més proper al 8 de setembre, al santuari de Bell-Lloc se celebra un aplec consistent en la celebració d'una missa, un dinar popular i una ballada de sardanes, organitzat per l'associació d'Amics de Bell-lloc amb la col·laboració de l'Ajuntament de Palamós.

Església de Santa Maria de Palamós

Castell de Vila-romà

Santuari de Santa Maria de Bell-lloc

Poblat ibèric de Castell

Parc dels Països Catalans

La llegenda diu que a la vall de Bell-lloc hi havia un pastor que feia pasturar el seu ramat per aquells indrets, mentre el pastor passejava pel vessant on hi ha el dolmen del puig del Montagut, aquest se sentí atret per les pedres que formaven el dolmen, quan s'hi acostà va notar que hi havia alguna cosa a sota d'alguna de les lloses de pedra, hi va posar la mà i va agafar un objecte que era una imatge de la mare de Déu. Els habitants de Palamós van creure que aquesta troballa significava que la mare de Déu volia que es construís una capella en aquell paratge i així es va fer. La imatge va ser batejada amb el nom de Mare de Déu de Bell-lloc.

Poblat ibèric de Castell:

El poblat ibèric de Castell de Palamós va tenir el seu màxim esplendor durant els segles IV i III aC.

Descobert per Lluís Barceló i Bou, conservador de l'arxiu històric de Palamós, i excavat el 1945-55 per Mn. Oliva, els materials trobats són, en una bona part, al Museu Arqueològic de Girona. El 1996 va ser declarat bé d'interès nacional.

Cada mes de setembre es fa una visita guiada per commemorar la jornada de cultura i patrimoni.

Els habitants del poblat ibèric s'anomenaven indigets i estaven ubicats en aquesta petita península. Fou un lloc clau en les rutes comercials dels voltants de la ciutat grega d'Empúries. Van quedar-se en aquest territori des del segle VI aC fins a l'època romana. Amb les excavacions arqueològiques es va posar al descobert la plaça de les sitges i diferents terrasses que portaven fins a l'acròpoli.

Parc dels Països Catalans:

El parc dels Països Catalans és un espai recentment rehabilitat que delimita els equipaments municipals de la biblioteca Lluís Barceló Bou i la casa Montaner. Aquesta rehabilitació ha comportat com a resultat final un espai molt acollidor, pels jardins que tenen una gran varietat de plantes aromàtiques i de flors. També disposa d'un parc infantil.

Activitats de la vila:

• Activitats al mar:

Passeig amb Rafael:

El Rafael és una embarcació de vela llatina que ofereix passejos per a petits i grans pel litoral de Palamós, Calella de Palafrugell , les illes Formigues i per últim la platja de Castell

Esquí aquàtic i esquí-surf:

Són activitats que es poden realitzar a la badia de Palamós. Es pot llogar l'embarcació al port Marina de Palamós o al Club Nàutic.

Surf d'estel, surf de vela, surf i vela:

D'aquestes quatre activitats l'única que té escola per a la pràctica d'aquest esport i per poder llogar embarcació és la vela, pel que fa a les altres, normalment cada usuari es porta el seu material.

Caiac, surf de rem, i rem:

D'aquestes tres activitats l'única que té escola per a la pràctica d'aquest esport és el rem.

Submarinisme i snorkel:

El submarinisme és una activitat força practicada a Palamós i facilita l'exploració del seu fons marí.

Activitats esportives:

Palamós compta amb diverses sales de gimnàs, un kàrting a la carretera C-31, un centre eqüestre i una pista de patinatge a la plaça del Suro, davant de la Nau dels 50 metres.

5 **Enquestes** (treball de camp)

En ser un treball sobre el turisme vaig creure oportú passar enquestes a aquells establiments que estan en contacte o relacionats amb aquesta activitat. Com que hi ha diversos sectors, vaig creure convenient fer models diferents d'enquestes per a cada un d'ells.

Em vaig trobar amb la dificultat que quan anava a alguns establiments no volien respondre les enquestes ja que creien que els suposaria molta feina. De les enquestes contestades he posat les més representatives i que donaven més informació sobre el que els preguntava.

En el sector hoteler i de restauració m'he trobat amb la dificultat que a l'estiu quan vaig passar algunes enquestes em deien que no podien perquè estaven massa enfeinats, per tant, vaig decidir passar-les més endavant. Finalment, quan les vaig passar, alguns llocs ja havien tancat per final de temporada i d'altres em feien tornar un altre dia perquè no les havien contestades.

En resum, en general no he tingut la resposta esperada ni pel que fa al nombre d'enquestats ni pel contingut de les respostes rebudes.

Una de les enquestes de la qual he tret més profit ha estat la del Departament de Turisme i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Palamós.

5.1 Models d'enquestes

a) Enquesta a la tècnica de Turisme:

1- Quina és la principal informació que sol·liciten els turistes que s'acosten a l'oficina?

2- Quin és el tipus de públic que ve? (parelles, famílies, jubilats...) Quin és el majoritari?

3- Amb l'arribada de creuers al port de Palamós, s'ha notat un augment de visitants que sol·liciten informació?

4- En relació a l'any passat (2011), les visites han augmentat o disminuït?

5- Quina és la procedència dels visitants?

6- Pot fer una valoració del turisme que ha vingut els últims anys? (Si han notat diferència...)

b) Enquesta al director del Museu de la Pesca:

1- Quin any es va inaugurar el Museu?

2- Quin és el tipus de públic que ve (escoles, jubilats, famílies...)? Quin és el majoritari?

3- Amb l'arribada de creuers al port de Palamós, s'ha notat un augment de visitants al Museu de la Pesca?

4- En relació a l'any passat (2011), les visites han augmentat o disminuït?

5- Quina és la procedència dels visitants?

6- Pot fer una valoració del turisme que ha vingut els últims anys? (Si han notat diferència...)

c) Enquesta a hotels de Palamós:

1- En relació a l'any passat (2011), el nombre de clients ha augmentat o ha disminuït?

2- Creu que la crisi ha influït sobre el nombre de turistes que ha vingut al seu hotel?

3- Quina és la mitjana de dies que els seus clients passen a l'hotel?

4- De quines nacionalitats solen ser els seus clients? Quina és la predominant?

5- Quin tipus de família ve (parelles, matrimoni amb fills, jubilats...)?

6- Els clients de l'hotel s'interessen pels llocs que es poden visitar a la vila?
I per les activitats turístiques que es duen a terme a Palamós?

7- S'interessen per l'oferta gastronòmica del municipi (fora del seu hotel)?

d) Enquesta a restaurants de Palamós:

1- Amb l'arribada de creuers al port de Palamós, ha notat un augment de clients al seu restaurant?
O contràriament és indiferent que hi hagi turisme de creuers perquè van a dinar al vaixell?

2- En relació a l'any passat (2011), els clients al seu restaurant han augmentat o disminuït?

3- Els clients vénen més a l'hora de dinar o de sopar?

4- Quin tipus de client ve al seu establiment?

5- Pot fer una valoració del turisme que ha vingut els últims anys? (Si ha notat diferència...)

e) Enquesta a comerços de Palamós:

1- Amb l'arribada de creuers al port de Palamós, es nota un augment de l'activitat econòmica?

2- En relació a l'any passat (2011), la venda a la seva botiga ha augmentat o disminuït?

3- Els turistes compren més tenint en compte la qualitat o la quantitat?

4- Quin tipus de comprador ve al seu comerç?

5- Pot fer una valoració del turisme que ha vingut els últims anys? (Si han notat diferència...)

5.2 Anàlisi de les enquestes

a) Anàlisi de les enquestes a la tècnica de Turisme i a la tècnica de Promoció Econòmica:

La valoració que faig de les respostes referents al turisme és positiva, perquè en totes les respostes, en general, es fa referència a un augment en el nombre de visitants i sobretot, a la seva qualitat, a causa d'un nivell més alt de poder adquisitiu.

També voldria destacar, pel que respecta a l'edat dels visitants o turistes, que els joves solen venir els caps de setmana fora de temporada alta. Té molt de pes específic, pel que fa a estabilitat i a quantitat de turisme, l'ocupació de segones residències i d'apartaments, la majoria ocupats per famílies de Barcelona que vénen durant tot l'any.

Pel que fa als creuers, les xifres de visitants sembla que va en augment cada any. Per tant és positiva.

En els creuers la nacionalitat principal és l'anglesa.

Encara que els visitants dels creuers no tinguin una incidència molt important en l'activitat econòmica, sí que la promoció que es fa pot tenir com a conseqüència que vinguin més visitants d'arreu i que Palamós sigui més coneguda.

b) Anàlisi de l'enquesta al director del Museu de la Pesca:

En aquesta enquesta el resultat és similar a l'anterior, també amb dades positives, ja que els visitants al Museu respecte a l'any 2011 han augmentat i la majoria són famílies que majoritàriament vénen de Barcelona.

c) Anàlisi de les enquestes dels hotelers:

En l'enquesta dels hotelers de Palamós els resultats ja no són tan positius, perquè en relació a l'any 2011 en general el nombre d'hostatjats ha disminuït per influència de la crisi econòmica, ja que els clients tenen menys poder adquisitiu.

A l'estiu la mitjana de dies que els clients passen a l'hotel és de sis dies de mitjana. A l'hivern la mitjana és d'un dia (caps de setmana, de dissabte a diumenge). Les nacionalitats predominants són la catalana, majoritàriament de Barcelona, espanyola, francesa i anglesa. A l'estiu aquests turistes van a la platja, però també s'interessen pels llocs que es poden visitar, principalment el Museu de la Pesca de Palamós i els llocs més interessants dels voltants. En segon terme s'interessen per les activitats que s'organitzen a la vila.

Per últim, en els hotels on no hi ha menjador o no es fa pensió completa, els seus clients s'interessen per l'oferta gastronòmica de Palamós.

d) Anàlisi de les enquestes als restaurants:

La valoració que en trec, de les respostes a les enquestes distribuïdes a restaurants, és també negativa ja que la seva clientela respecte a l'any passat ha disminuït, la influència de l'arribada de creuers és positiva pels restaurants que són a primera línia de mar, si és que els passatgers no se'n van a visitar altres poblacions.

El tipus de client sol ser majoritàriament de Palamós i Barcelona i en algun cas estranger. Normalment, en els restaurants enquestats, hi van famílies a dinar encara que a l'estiu també serveixen molts sopars. En general, els clients controlen més la seva despesa.

e) Anàlisi de les enquestes dels comerços:

En general en els establiments comercials la valoració també és negativa perquè a les respostes de les enquestes s'indica que els clients han disminuït respecte de l'any 2011.

L'arribada de creuers és positiva per als comerços que són a primera línia, però depèn també de cada comerç. La majoria no nota la influència dels creueristes. Els compradors de l'establiment s'interessen per la qualitat del producte que compren però també miren molt el preu. Mitjançant aquestes enquestes dedueixo que el tipus de turisme que arriba a Palamós és de qualitat.

Els establiments que són al centre de Palamós tenen molts més clients del poble que els que són a primera línia de mar.

El tipus de client es compon majoritàriament de famílies de segones residències. Els comerciants creuen que es podria potenciar l'activitat comercial si hi hagués més places de càmping i hoteleres.

6 Aspectes per poder potenciar el turisme

• Si el claustre del mas del Vent fos vertaderament antic, cosa que encara s'està estudiant, i pogués ser visitable, seria un punt d'interès molt atractiu per al turisme cultural.

• La piscina mancomunada amb Calonge i Vall-llobrega, on es podrà practicar la natació durant tot l'any, s'inaugurarà probablement a finals de l'any 2013. També disposarà d'una gran zona per a la pràctica de patinatge. Crec que això afavorirà el turisme de caps de setmana de segones residències i d'apartaments.

• S'està començant la rehabilitació del castell de Sant Esteve de Mar, situat en un extrem de la platja de la Fosca. Esperem que quan s'acabin aquests treballs de rehabilitació pugui ser visitat.

• Potenciar els creuers: es podria fer venir cada any un creuer de característiques especials.

• Que els mitjans de comunicació facin un ampli ressò del "Terra de Mar" (activitats relacionades amb el món de la pesca), perquè s'ha constatat que aporta una nombrosa afluència de visitants de proximitat.

• Caldria millorar la senyalització per fer rutes a peu ja que en algunes zones és deficient o inexistent.

• S'hauria de fer difusió entre els turistes estrangers del Mercat Municipal i del mercat dels dimarts i dels dissabtes, ja que és una activitat tradicional que fa poble, en què es mostren diferents productes de la terra, del mar... que poden ser curiosos per als turistes que no estan acostumats a tenir aquests productes als seus països d'origen.

• En el pregó de la Festa Major de Palamós de 2012, el popular periodista Carles Capdevila va expressar que unes de les principals coses per haver comprat una segona residència a Palamós va ser per l'existència de l'hospital, ja que ell té família nombrosa i quan els nens són petits es té en compte tenir un hospital proper o a mà. Per tant, podríem dir que l'hospital podria ser un reclam per al turisme.

7 Conclusió

Aquest treball m'ha ajudat a conèixer de manera més profunda la meva vila de Palamós, a més, he pogut treballar el disseny i la fotografia que són dos temes que m'agraden molt. Gairebé totes les fotos d'aquest treball són fetes per mi; per fer aquest treball he fet més de 300 fotografies des de l'estiu fins fa ben poc.

Encara que m'ha suposat molt esforç, he aconseguit assolir l'objectiu, és a dir, el de crear una Guia Turística feta integrament per mi, amb el meu disseny i amb fotografies meves; està clar que gràcies també a la col·laboració de la gent que m'ha ajudat en proporcionar-me les dades necessàries.

En fer aquest treball, m'he trobat amb la dificultat que no existeix una toponímia clara. He detectat que la cartografia municipal no està plenament unificada, ja que existeix la del "POUM" (Pla d'Ordenació Urbanística Municipal), la base topogràfica, la cartografia de Medi Ambient que s'utilitza per fer rutes i senyalització, la de Turisme, etc.

En l'àmbit comarcal o provincial també he detectat diferències en la toponímia: el Consell Comarcal, la Diputació, el Servei Cartogràfic de Catalunya tenen noms que no coincideixen en la manera com s'han d'escriure (ja que varien les lletres, els accents, els articles o les paraules), com per exemple: platja –cala –platgeta .

Des del Servei d'Arxiu Municipal m'han informat que l'Administració ja està fent esforços per tal d'unificar la toponímia, saben que és molt important fer-ho, però també són conscients de la lentitud que comporta posar d'acord les administracions. Seria una tasca molt interessant i important que des de les administracions es proposés el treball d'unificació.

Elaborar les rutes turístiques m'ha suposat poder gaudir del paisatge que ofereix Palamós, seguint les meravelloses cales i platges de la costa, travessant les planes i pujant a la muntanya, podent contemplar des de platges amb aigua cristal·lina fins a boscos frondosos.

Espero que aquest treball serveixi, a banda de mi mateixa, a altres persones per donar a conèixer diferents aspectes de Palamós, sabent que és incomplet, però que fa referència a llocs, dades i apunts històrics que m'eren desconeguts.

8 Bibliografia i webgrafia

Palamós pedra a pedra, rajol a rajol – Evolució de l'estructura urbana – Pere Trijueque – Cevagraf S.C.C.L.
El blet i el blat – Publicació setmanal de temes de Palamós i espai d'opinió – Pere Trijueque.
Palamós. Imatges i records – Editorial: Viena-Columna.
POUM (Pla d'Ordenació Urbanística Municipal) – Ajuntament de Palamós (pdf).
Pla d'usos i gestió del sistema d'espais lliures - Palamós – març 2011 – Diputació de Girona (pdf).
Cap de Creus – L'Albera – Guia Alpina – Editorial: Alpina s.l.
A peu pel Baix Empordà. 20 itineraris de senderisme – Guia Turística – Editorial: Cossetània Edicions.
Altres guies turístiques – Biblioteca Municipal de Palamós Lluís Barceló i Bou.

http://www.icc.cat/	Institut Cartogràfic de Catalunya. Dades cartogràfiques
http://www.palamos.cat/	Ajuntament de Palamós. Dades històriques i turístiques
http://visitpalamos.cat/	Ajuntament de Palamós. Dades turístiques
http://www.baixemporda-costabrava.org/	Consell Comarcal del Baix Empordà. Dades turístiques
http://coneixercatalunya.blogspot.com.es/	Història de Palamós
http://www.catalunyamedieval.es/	Història de Palamós
http://gabrielmartinroig.blogspot.com.es/	Història de Palamós
http://www.costabravawakeboardschool.com/	Esport nàutic
http://www.femturisme.cat/	Dades turístiques
http://tempspalamos.blogspot.com.es/	Dades climatològiques
http://oslo.geodata.es/	Diputació de Girona. Dades geogràfiques
https://maps.google.es/	Google Maps. Imatges satèl·lit i plànols
http://www.idescat.cat/	Institut d'Estadística de Catalunya

9 Agraïments

Voldria expressar el meu agraïment a totes les persones que m'han ajudat i han fet possible la realització d'aquest treball:

A la meva tutora Maite Gázquez, pels seus consells i observacions.

A la meva professora de disseny Maria Rubió, per haver-me ensenyat a utilitzar programes que m'han servit per elaborar la guia i, sobretot, per haver-me engrescat en l'art i les tècniques del disseny.

Als Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Palamós, pel seu suport tècnic i per haver-me proporcionat el plànols (base topogràfica) de Palamós.

Als tècnics de l'Àrea de Turisme i Promoció Econòmica, per haver-me proporcionat dades sobre el turisme a Palamós. Vull recordar en Ramon Gallart que em va orientar en aquest tema i que ens va deixar aquest estiu.

Als senyors Josep Ribas de Palamós i Josep Pascual de l'Estartit, per proporcionar-me dades meteorològiques.

Als tècnics del Servei d'Arxiu Municipal de Palamós, per proporcionar-me informació sobre llocs d'interès de Palamós.

Als tècnics del Museu de la Pesca, pel seu interès i per respondre l'enquesta.

Als comerços, hotels i restaurants de Palamós per la seva col·laboració en respondre les enquestes.

Als meus pares, pel seu suport, consells i, sobretot, per la seva paciència.

AJUNTAMENT DE PALAMÓS
Àrea de Cultura i Patrimoni

S A M P
Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Premi de Recerca
Vila de Palamós
2012-2013

BENVINGUTS A PALAMÓS I GUIA TURÍSTICA

© RAQUEL HIDALGO FREIXA
© 2014 D'AQUESTA EDICIÓ
AJUNTAMENT DE PALAMÓS

COORDINA
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE PALAMÓS

RESUM LINGÜÍSTIC
TERESA CUADRADO

DISSENY I MAQUETACIÓ
LUPAGRAFICS

IMPRÈS A CATALUNYA L'ABRIL DE 2014 PER
Impressus

DIPÒSIT LEGAL
GI-329-2014

Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra,
en qualsevol de les seves formes, gràfica, digital o audiovisual,
sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, llevat de citacions a revistes,
diaris o llibres, sempre que es faci esment de la seva procedència.

L'Ajuntament de Palamós no es fa responsable dels continguts i opinions
que es reflecteixen en el text, així com de possibles errors o imprecisions.